

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

4 Quando depositori repetenti depositum possit non reddi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

damnum Ecclesie conuertendum, vt ibidem dicitur. Si tamen id totum vel ex parte verum esset in commodum Ecclesie vel Monasterij, teneatur quatenus inde commodum percepit.

Petes, Quid si dubium sit, Vtrum depositum vel commodatum culpa depositarij vel commodatarij perierit?

¹³ Respond. Si adhibita diligenti inquisitione res dubia maneat, non tenetur; quia in dubio nemo praesumitur delictum facturus. colligitur ex L. Merito. § 1. Pro socio. quod maxime verum est in dubio vtriusque aequali: nam si indicia in alteram partem magis inclinent, potest fieri praesumptio in contrarium: de quo Couarruias Clement. Si furiosus. p. 2. §. 2. num. 1. vbi ex eodem principio colligit, consultorem damno secuto teneri ad restitutionem; quando dubium est, vtrum ex vi consilij secutum sit, an vero auctor suoapte nutu facturus fuerit; quia in dubio non praesumitur quis commissurus delictum. Itaque auctor in illo casu non praesumitur absque consilio male facturus. Confirmatur, quia in dubio aequali censetur indeterminatus: ergo consilium accedens determinauit illum ad alteram partem. secus vero si dubium esset an consilium datum sit: vel si constaret ex ignorantia inculpata datum: quia tunc non teneretur, partim ob eandem regulam, partim quia non intercessit culpa; iuxta ea, quae dicta supra cap. 7. dub. 7.

DVBITATIO IV.

Quando depositori repetenti depositum possit non reddi.

¹⁴ Respond. Quatuor casibus. Primò, Si petat vt sibi vel alteri noceat; vt si furens repetat ensem.

^{Si depositum generatum confiscatum.} Secundò, Si bona eius fisco sint addicta: tunc enim fisco tradenda. colligunt id DD. ex L. Bona fides. § 1. de depositi. Sed ex eo loco non colligitur id esse necessarium. Vnde nisi Iudex bona fisco addicens, venierit, puto illi posse restituere, quia ille adhuc ius ad eam rem habet, cum dominium nondum amiserit. Ita quidam recentiores, & Emanuel Sà, v. Depositum. non tamen puto depositarium ad hoc obligari; sed posse, si velit, ad fiscum deferre, quia etiam fiscus ius habet, vt eam rem sibi vindicet.

¹⁵ Tertio, Quando dominus & fur in repetitione rei concurrunt, non est restituenda furi, qui deposuit. Idem dicendum, si constet rem furto esse sublatam per deponentem: tunc enim ipsi non est restituenda, sed domino; nisi putetur illam repetere vt restituat domino.

¹⁶ Quarto, Causa compensationis: probabile enim est, etiam in deposito locum habere compensationem in foro conscientiae, quando nulla alia ratio suppetit rei sibi debita obtinenda. Idem dicendum de commodato: ita tenet Nauarr. c. 17. num. 11 §. Emanuel Sà, & multi recentiores. Iure enim naturae & gentium potest quis sibi ex qualibet re alterius satisfacere, quando aliter solutionem obtinere nequit. In foro tamen externo haec compensatio non admittitur, sicut nec in commodato: imò neque in rebus diuersae speciei: in quibus constat ex communi Doctorum

sententia, posse fieri compensationem in foro conscientiae. Siluester v. Compensatio, num. 3. cum Panormitano admittit compensationem indirectam in deposito, commodato, & ceteris omnibus. Indirectam compensationem vocant, qua res detinetur donec solutio fiat.

DVBITATIO V.

Vtrum commodatum possit repeti ante tempus, cum damno commodatarij, si commodanti simile damnum impendeat.

¹⁷ Nauarrus cap. 17. numero 182. negat, ratio ipsius est; quia commodans, sua voluntate propria rei vltim concessit, & suam fidem seruare tenetur. Confirmatur ex cap. vnico, de commodato. & ex L. In commodato, 17. §. Sicut. Comodatarij.

Respondeo tamen, Verius esse, ob par incommodum vel damnum vitandum, posse repeti ante tempus. ita Angelus v. Commodatum, num. 4. Siluester ibidem num. 4. Lopez lib. 2. de contractibus, cap. 34. Molina disput. 294. & alij. Probat Primò, Quia commodator non censetur talem euentum voluisse comprehendere: si enim de eo rogatus fuisset, expresse negasset. Secundò, Quia locator potest repetere rem locatam ante tempus, si superuenerit euentus, quo res illa ipsi sit necessaria, vt supra cap. 24. dubit. 6. ostensum est: ergo multò magis poterit repeti commodatum, quod gratis concessum est. Haec rationes probant non solum tunc posse repeti, quando commodatarius non potuisset sibi alia ratione prospicere quam per commodatum, vt voluit Angelus, Siluester & Lopez; sed etiam quando potuisset sibi alio modo consulere; & quamuis ita affectus fuisset, vt si sciuisset fore repetendum, non voluisset illud acceptare, sed aliunde petere; vt rectè Molina: quia locator potest expellere conductorem, etiam si conductor rem illam non fuisset conducturus, si id praesciuisset futurum. debet enim commodatarius ab initio, quando illud acceptat, cogitare, posse talem euentum superuenire: ac proinde paratus esse tunc ea re priuari cum suo incommodo & damno: vel pacisci expresse; vt quidquid eueniret, non teneatur ante certum tempus restituere.

Ad rationem Nauarri Respondeo: Etiam si sua voluntate rem concesserit, id tamen intelligendum cum hac tacita conditione, Nisi interim contigerit eam commodanti esse necessariam. Quisque tenetur seruare fidem promissorum, quamdiu manet idem status rerum, qui erat tempore promissionis: si res notabiliter mutentur, non tenetur; vt docet D. Thomas q. 110. art. 3. ad 5. & alij Doctores: vt si quis promiserit alteri alimenta, & postea ipsemet incidat in egestatem. si promissisti operam tuam, & interueniat morbus vxoris. si promissisti puellae nuptias, quòd putares illam esse virginem, & postea deprehendis non fuisse. his & similibus casibus reuocatur promissio, eò quòd promissor non censetur eos voluisse comprehendere. Idem potiori ratione dicendum, si quis alteri promiserit aliquid commodandum, vel etiam commodauerit, & euentus superuenerit, quem non intendebat complecti.

Dices,